Kallid sõbrad, head kaasmaalased ja mõttekaaslased üle maailma!

Täna oleme tulnud meie sinimustvalge lipu sünnipäevale üle terve Eesti. Meid on nii siin, Otepääl, eriti aga meie kõigi ühistes mõtetes, taas väga-väga palju.

See toob silme ette kroonikafilmi kaadrid 1934. aastast, mil tähistati lipu 50. sünnipäeva. Aga kontekst on täna teine. Siis ei pidutsetud täielike põhiseaduslike vabaduste tingimusis. Siis kehtis erakorraline seisukord ja isikuvabadused olid piiratud.

Seda tuleks meeles pidada, kui me täna kurdame oma probleemide üle. Täna oleme vabad, meil on oma demokraatlik, vabade inimeste riik – ülim saavutus, mida sinise, musta ja valge värvikolmiku alla kogunenud rahvas on suutnud ellu viia.

Jah, kokku tulnud rahvahulk on silmale muidugi ilus vaadata, aga mitte see pole peamine. Peamine on meie lipu tähendus.

Kui eesti soost üliõpilased endale 125 aastat tagasi meie hilisemaid rahvusvärve valisid, siis kehastas lipp ideaale ja aateid. See tähistas, et noortel eesti meestel on õigus olla üliõpilastena organiseeritud, et maakeelt kõnelev noormees on sakslasega võrdne ka eestlasena.

See tähendab, et lipu algne idee oli valgustusajastust pärit klassikaline liberaalne idee: vabadus, võrdsus ja vendlus oli sõnum, mida kandsid Eesti üliõpilased ja nende lipp.

Toona kirjutatud ja hilisemateski lipulauludes seletati värvide tähenduseks taevas, maa ja lootus; valge värvi osas ka südametunnistus. Aga võib-olla tabas asja tuuma kõige täpsemalt hoopis estofiil Martin Körber, kui ta enne lipu sündi nimetas saksa viisile tehtud laulus „Mu

isamaa armas“ Eestit maaks, „kus palju vahvust ja vaimuvara ka“.

See ettekuulutus, see visioon osutus vägagi tõeks. Sinimustvalge oli algusest peale haritlaste, laiemalt kultuurrahva lipp ja vaid pisut aega hiljem ka lahinglipp. Just vahvus ja vaimuvara tõidki meile oma riigi.

Eesti lukku tagasi vaadates võib väita, et oma riigi saavutamise ja taastamise kõrval on sinimustvalge lipu all loodud kaitsevägi ja oma eestikeelne ülikool kaks kõige kandvamat, kõige suuremat otsust, mida oleme rahvana teinud.

Esimene aitas meil võita Vabadussõja, teine aga jättis meid kultuurrahvana ellu siis, kui kaitsevägi oma ülesannet täita ei saanud – ja olgu rõhutatud, et mitte kaitseväe omal soovil või süül.

Kuigi eestlased on pidanud osalema paljudes sõdades, pole me siiski sõjakas rahvas. Me ei võitle muidu kui häda või võõra võimu sunnil. Nii ongi sinimustvalge lipp olnud me võitluslipp aegadel, mil häda sundis. Kahjuks juhtus seda möödunud sajandil mitu korda.

Juba alates oma sünnihetkest üliõpilaste keskel sümboliseerib sinist, musta ja valget värvi trikoloor meie vaimseid ja hariduslikke püüdlusi. Nii on see kestnud tänaseni, mil meist on saanud üks maailma haritumaid rahvaid. Ta on selle rahva lipp, mis peab teadmistejanu ja hariduspüüdlusi lausa oma tunnusjooneks või eripäraks.

Nagu arenenud ühiskonnale kohane, saab kõrghariduse iga teine inimene ühiskonnas. Seega võib öelda, et 125 aastaga on haritlaste hulk sinimustvalge lipu all kasvanud enam kui kümme tuhat korda. 1884. aastal siia Otepääle kogunenud 20st eesti soost haritlasest on tänaseks saanud kaugelt rohkem kui 200 000. Vähe on Euroopas rahvaid, kes samasugust kasvu suudaksid näidata.

Kuid tähtis polegi kasv. Tähtis on asjaolu, et sinimustvalge jääb meie rahva lipuks kuni püsib me püüd hariduse ja teadmiste järele; kuni kanname endis ja oma riigis edasi noidsamu ideaale, mis tiivustasid selle lipu loojaid 125 aastat tagasi.

Vabadus, võrdsus ja vendlus.

Head sõbrad.

Täna saab iga laulupeole minev koor või tantsurühm endale kaasa sinimustvalge lipu. See tähendab, et nelja nädala pärast näeme oma pealinna tänavatel sõna otseses mõttes lipuvärvides voogavat laulupeo-rongkäiku. Sellestki vaatepildist kutsun teid kõiki osa saama.

Eesti rahvas võib olla uhke. Meie esimene, 125 aastat tagasi pühitsetud sinimustvalge lipp – meie ajalooline reliikvia – on ikka alles ja hea tervise juures. Veel üks väike pingutus, veel ühe vana võla lunastamine ning Eesti Rahva Muuseumi uues majas leiab meie esimene lipp ka oma püsiva asupaiga. Ja tuleb koos sellega alatiseks rahva pilgu ette.

See üks ja ainus jääb alatiseks ainsaks. Lipu loojad unistasid, et seda saaks palju, et need värvid oleksid igal pool ja „kaunistaksid eesti kodasid“. See unistus on täitunud. Ka selle lipu sünnitanud ideaalid elavad edasi. Siis, kui me tahame. Tahtkem siis.